

Drogi użytkowniku niniejszych Materiałów,

Wielu pracujących z młodymi osobami niepełnosprawnymi zadaje sobie pytanie: *Czy one kiedykolwiek będą dorosłe?* Odpowiedź na to pytanie nie jest prosta przede wszystkim dlatego, że możemy różnie definiować dorosłość i w związku z tym wskazywać różne jej wyznaczniki. Do najbardziej widocznych wskaźników dorosłości należą niewątpliwie te wskazujące na dojrzałość biologiczną, emocjonalną czy społeczną. Niektórzy wymieniają jeszcze samodzielność w podejmowaniu decyzji oraz odpowiedzialność za nie i samowystarczalność ekonomiczną.

Młody człowiek kończący okres edukacji powoli staje się dorosły, można powiedzieć wchodzi w dorosłość w różnym czasie osiągając dojrzałość w kolejnych obszarach funkcjonowania. Czas ten określa się terminem tranzycja (przejście) z etapu edukacji w dorosłość. Niepełnosprawność doświadczana przez młodego człowieka, szczególnie ta umysłowa powoduje, że kolejne etapy rozwoju przechodzi on czasami później niż jego sprawni rówieśnicy. Wymaga też większej pomocy i specjalnych technik aby właściwie rozumieć rzeczywistość w której żyje oraz uczyć się z doświadczeń własnych i innych osób. Dlatego też i wejście w dorosłość staje się dla niego większym wyzwaniem niż dla sprawnego.

Wskaźnikiem dorosłości, który młodzieży z niepełnosprawnością umysłową sprawia wiele trudności jest pełnienie roli pracownika. Uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia przez młodych z tą niepełnosprawnością jest praktycznie niemożliwe bez specjalistycznego wsparcia. Współczesna wiedza i doświadczenie praktyki rehabilitacyjnej wyraźnie wskazuje na konieczność wczesnego rozpoczynania przygotowania młodych z niepełnosprawnością umysłową do efektywnego funkcjonowania w sytuacji pracy. Rodzi to z jednej strony potrzebę weryfikacji dotychczasowych standardów postępowania zarówno w systemie edukacji, jak i w praktyce rehabilitacji zawodowej, z drugiej zaś opracowania nowych programów wspierających proces tranzycji młodzieży z edukacji na rynek pracy.

Wychodząc naprzeciw tym potrzebom grupa naukowców i praktyków opracowała materiały wspierające młodzież z niepełnosprawnością umysłową w procesie przechodzenia z edukacji na rynek pracy, pt. *JESTEM DOROSŁY – CHCĘ PRACOWAĆ*. Stanowią one wieloelementowy zbiór pomocy diagnostycznych i dydaktycznych umożliwiający organizację kompleksowego wsparcia młodzieży z niepełnosprawnością umysłową w tym trudnym dla niej okresie życia.

W skład *Materiałów... wchodzi:*

1. *Inwentarz preferencji czynności zawodowych osób z niepełnosprawnością umysłową,*
2. *Skala przystosowania do sytuacji pracy osób z niepełnosprawnością umysłową,*
3. *Program zajęć przygotowujących młodzież z niepełnosprawnością umysłową do funkcjonowania w sytuacji pracy.*

Inwentarz preferencji oraz Skala przystosowania dostępne są również w wersji elektronicznej w postaci programu komputerowego w wersji off-line, który znajduje się na płycie dołączonej do materiałów oraz na stronie internetowej projektu www.ip.europerspektywa.pl. Wersja on-line programu komputerowego to tylko wersja Inwentarza preferencji przeznaczona dla uczniów do samobadania.

Celem autorów *Materiałów...* było kompleksowe wyposażenie specjalistów pracujących z młodzieżą niepełnosprawną umysłowo w narzędzia potrzebne im do prawidłowej diagnostyki potrzeb wsparcia funkcjonowania w sytuacji pracy, jak też zaproponowanie konkretnego programu pracy umożliwiającego młodzieży podniesienie poziomu przystosowania do sytuacji pracy. Wykorzystanie materiałów umożliwi nauczycielom zarówno diagnozę specjalnych potrzeb edukacyjnych w wspomnianym zakresie, jak też zaplanowanie i przeprowadzenie działań edukacyjnych.

Intencją autorów jest aby wszystkie elementy *Materiałów* w specjalnej placówce oświatowej stosowane były jako jeden spójny program.

Inwentarz preferencji ... przeznaczony jest do wspomagania orientacji zawodowej uczniów kończących gimnazjum lub reorientacji uczniów rozpoczynających naukę w szkole ponadgimnazjalnej.

Skala przystosowania ... *pomocna będzie szczególnie na początku i na końcu edukacji w ostatniej w cyklu kształcenia klasie w szkole ponadgimnazjalnej.* Dzięki niej można zaplanować indywidualny proces wsparcia ucznia w przygotowywaniu się do funkcjonowania w sytuacji pracy (na początku roku szkolnego) oraz poradzić mu, w środowisku zawodowym o jakim poziomie wsparcia będzie efektywnie funkcjonował.

Program zajęć ... przeznaczony jest także dla uczniów kończących edukację w szkole ponadgimnazjalnej. Służy on wsparciu ucznia w przygotowaniu się do roli samodzielnej osoby dorosłej - pracownika, którą podejmie po ukończeniu szkoły.

Konstrukcja *Materiałów* ... jest bardzo przejrzysta i przyjazna wszystkim korzystającym z nich. W ramach programu zajęć dla młodzieży nauczyciele znajdą scenariusze zajęć i gotowe do wykorzystania środki dydaktyczne. Wystandaryzowane metody diagnostyczne, specjalnie skonstruowane dla grupy osób z niepełno-

sprawnością umysłową, po raz pierwszy w Polsce pozwalają uzyskać szereg niedostępnych wcześniej informacji o uczniu (badanym).

Życzymy wiele satysfakcji i zadowolenia w realizacji działań z wykorzystaniem materiałów JESTEM DOROSŁY – CHCĘ PRACOWAĆ.

Autorzy